

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 805/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vuoden 2018 ajokortti uudistuksen epäkohtien huomioimisesta uutta kuljettajantutkintoa koskevaa lakia säädettäessä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Arja Juvosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 805/2022 vp:

Aikooko hallitus uutta kuljettajantutkintoa koskevaa lakia säätäessään ottaa huomioon perusteluissa esitetyt epäkohdat niin, että joko ajokortin suorittamisen hinta laskisi tai nyt tutkinnosta käytettävä raha käytettäisiin opetukseen ja sitä kautta liikenneturvallisuuden parantamiseen viranomaismaksujen sijaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtioneuvosto antoi 5.5.2022 eduskunnalle hallituksen esityksen ajokorttilain muuttamiseksi (HE 70/2022 vp). Esitys sisälsi useita liikenneturvallisuutta edistäviä ja kuljettajakoulutusta kehittäviä muutosehdotuksia. Esityksessä ehdotettiin B-luokan ajokortin suorittajille pakollisen riskientunnistamiskoulutuksen laajentamista kahdella tunnilla (tunti teoriaopetusta, tunti ajo-opetusta) ja ajokieltoon määrättyä uutta kuljettajaa koskevan nk. ajokieltokoulutuksen ulottamista myös AM- ja T-ajokorttiluokkiin.

Hallituksen esityksen taustalla oli ajokorttilain muutostarpeista kesällä 2021 julkaistu arviomuis-tio, joka pohjautui osin ajokorttilain seurantatutkimuksen valmistuneisiin tuloksiin. Hallituksen esityksen tavoitteena oli parantaa erityisesti nuorten liikenneturvallisuutta ja mahdollisuuksia itsenäiseen liikkumiseen. Hallituksen esitys ajokorttilain muuttamiseksi tulee raukeamaan, koska sitä ei ehditä käsitellä ennen vaalikauden päättymistä.

Haluaisin lisäksi täydentää ja oikaista tietojanne 2018 ajokorttilakiuudistuksen vaikutuksista muun muassa ajokortin hintaan.

Ajokorteista ja niiden suorittamisen vaatimuksista säädetään ajokorttilaissa (386/2011) ja ajokortteja koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (423/2011). Kansallinen lainsäädäntö pohjautuu suurelta osin ajokorteista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2006/126/EY (EU:n ajokorttidirektiivi). Kansallista ajokorttisäätelyä selkeytettiin ja kevennettiin 1.7.2018 voimaan tulleella ajokorttilain muuttamisesta annetulla lailla (387/2018).

Eduskunta hyväksyi lain 26.4.2018 ja edellytti vastaukseensa (EV 29/2018 vp – HE 146/2017 vp) sisältyneissä lausumissa, että 1) valtioneuvosto seuraa ajokorttiudistusten toteutumista erityisesti liikenneturvallisuuden ja yhtäläisten kilpailuedellytysten toteutumisen osalta ja tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin kilpailuvääristymien korjaamiseksi, ja 2) valtioneuvosto teettää ja toimittaa liikenne- ja viestintävaliokunnalle seurantatutkimuksen ehdotettujen muutosten toteutumisen ja niiden vaikutusten selvittämiseksi erityisesti silmällä pitäen liikenteen tulevaisuuden toimintatapojen vaikutuksia liikenneturvallisuuteen, logistiikkaan ja ammattikuljettajiin.

Liikenne- ja viestintävirasto toteutti eduskunnan edellyttämän ajokorttilain seurantatutkimuksen vuosina 2020–2022. Tutkimuksessa selvitettiin kuljettajantutkintoon tehtyjen muutosten vaikutuksia kokeiden läpäisyasteeseen ja ajokortin hintaan

Kuljettajaopetuksessa teoriaopetuksen antaminen on luvanvaraista toimintaa. Teoriaopetuksen laajuus ja sisältö ovat samat henkilöauton ajokorttia suoritettaessa, riippumatta siitä miten vaadittu ajo-opetus toteutetaan. Ajokorttilain uudistuksen yhteydessä myös teoriakoetta uudistettiin. Vuodesta 2018 alkaen hyväksymisprosentit ovat eriytyneet ja vaikka ne laskivat kummassakin opetusmuodossa, jäivät autokouluoppilaat selkeästi jälkeen opetuslupalaisten kehityksestä. Opetuslupalaisten hyväksymisprosentti alkoi nousta jälleen vuonna 2020 ja vuonna 2022 ero oli jo 16 prosenttiyksikköä opetuslupalaisten hyväksi (90, 74). Liikenne- ja viestintävirasto on julkaissut ajo- ja teoriakoetilastot sivuillaan ([Ajo- ja teoriakoetilastot | Tieto Traficom](#)).

Vuoden 2018 lakimuutoksen myötä ajo-opetuksen vähimmäismäärä B-ajokorttia suoritettaessa laski 10 tuntiin. Saadun ajo-opetuksen määrää ja ajokokeen läpäisyastetta on selvitetty. Liikenne- ja viestintävirasto selvitti ajokorttilain uudistuksen jälkeen toteutuneita ajo-opetustuntimääriä ajanjaksolla 1.7.2018–20.9.2020. Tiedot perustuivat Liikenneasioiden rekisteriin. Autokouluoppilaiden keskimääräinen ajo-opetustuntimäärä oli autokouluoppilaiden kohdalla ennen ensimmäistä yrityskertaa 12,5 h ja opetuslupaoppilaiden kohdalla 33,8 h.

Ajokokeen ensiyrittämällä läpäisseiden ja ajokokeessa hylätyiksi tulleiden ajo-opetustuntien määrää verrattiin ja ero ei ollut huomattava: autokouluoppilaiden kohdalla eroa oli alle tunti ja opetuslupaoppilailla 1,4 tuntia. Autokouluoppilaiden kohdalla tulos antaa viitteitä siitä, että erot opetusmäärissä ajokokeessa ensimmäisellä yrityskerralla hyväksytyjen ja hylättyjen välillä johtuvat lähinnä oppilaiden yksilöllisistä eroista. Tutkimus on julkaistu viraston sivuilla: Traficomin julkaisuja 6/2021.

Sitowise Oy tutki Liikenne- ja viestintäviraston toimeksiannosta vuoden 2018 ajokorttilain uudistuksen taloudellisia vaikutuksia. Tutkimuksessa selvitettiin muun muassa ajokortin hankkimisen kustannuksia ennen lakimuutosta sekä lakimuutoksen jälkeen. Ajokortin hankkimisen kus-

tannuksia selvitetessä huomioitiin ajokokeiden yrityskertojen määrän kasvu. Tämän lisäksi laske-
lmiin otettiin mukaan vaaditun minimiopetuksen ylittävät kaksi lisätuntia, joka vastasi keski-
määräistä opetusmäärää autokouluoppilaiden kohdalla ennen ensimmäistä yrityskertaa.

Liikenne- ja viestintäviraston liikenneasioiden rekisteristä saatiin tieto B-ajokokeiden yritysker-
tojen keskiarvojen muutoksesta lakiuudistuksen jälkeen. B-ajokortin ajokokeiden yritys-kertojen
keskiarvo oli vuonna 2017 sekä autokoulussa että opetusluvalla kortin suorittaneilla 1,46. Laki-
muutoksen jälkeen keskiarvo oli autokoulussa 1,68 ja opetusluvalla 1,40.

Laaditun arvion perusteella ajokortin hinta viranomaiskuluineen verrattuna aiempaan perusvai-
heeseen laski keskimäärin 1 900 eurosta 1 600 euroon eli 16 %. Kun otetaan huomioon myös
ennen-tilanteessa tutkinnon jälkeiset pakolliset vaiheet (harjoittelu- ja syventävä vaihe), oli ajo-
kortin keskimääräinen kokonaishinta ennen laki-uudistusta noin 2 500 euroa, jolloin hinnan lasku
oli noin 900 euroa eli 36 %.

Ajokokeen yrityskertojen määrän kasvulla oli melko pieni vaikutus ajokortin hintaan. Tätä enem-
män kokonaishintaan vaikutti hylätyn ajokokeen jälkeen otettujen mahdollisten lisäajotuntien
määrä. Raportti vuoden 2018 lakimuutoksen taloudellisista vaikutuksista on julkaistu Liikenne-
ja viestintäviraston sivuilla: Traficomin tutkimuksia ja selvityksiä 18/2021.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää liikenneturvallisuuden edistämistä tärkeänä. Kevään aikana
tätä tavoitetta edistetään liikenneturvallisuusstrategian toimenpiteiden toimeenpanon kautta ja
osallistamalla maaliskuussa julkaistun EU:n tieturvallisuuspaketin sisältämien direktiiviehdotus-
ten käsittelyyn. Tieturvallisuuspaketti sisältää ehdotukset ajokorttidirektiivin 2006/126/EY ja lii-
kenneturvallisuuteen liittyviä liikenneriikkomuksia koskevan rajat ylittävän tietojenvaihdon hel-
pottamisesta annetun direktiivin EU/2015/413 tarkistamiseksi, sekä ehdotuksen direktiiviksi
EU:n laajuisten ajokieltojen toimeenpanosta. Tulevat muutokset kansalliseen ajokorttilainsäädän-
töön tullaan sovittamaan yhteen mahdollisten direktiivimuutosten kanssa.

Helsingissä 22.3.2023

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka

VN/6970/2023-LVM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: